СТАНОВИЩЕ

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

на дисертационен труд на тема: „Позитивно развитие на юношите в контекста на училищната среда в държавни и частни училища”

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“

Докторант: Ваня Станиславова Славова, БАН, Институт за изследване на населението и човека, Департамент „Психология”

Научен ръководител: доц. д-р Анна Александрова-Караманова

Изготвил становището: проф. д-р Ваня Господинова Христова, ВСУ „Черноризец Храбър”, съгласно Заповед на Директора на ИИНЧ № РД-6-187 /29.04.2026 г.

През последните десетилетия се поставя акцент върху два значими и взаимосвързани социални и психологически конструкти, които засягат не само функционирането на отделния индивид в социума, но имат и пряко въздействие върху функционирането на общество, като цяло.

На първо място, това е тревожната тенденция на все по-ранната проява на психични затруднения при подрастващите и младите хора свързани с тревожност, депресивни състояния, емоционална нестабилност и трудности в адаптацията. От друга страна младите хора все по-късно достигат до готовността за самостоятелен живот, което се свързва с явлението „удължено юношество“, показващо, че процесът на личностно съзряване, социална независимост и поемане на отговорности се забавя във времето.

Да се изследва социално-емоционалното здраве на учениците в гимназиална степен на образование в Р България, както и тяхната училищна ангажираност, ниво на психично здраве и благополучие и техните бъдещи очаквания е въпрос, чийто отговор задава актуалността на настоящият дисертационен труд. По този начин, въз основа на проведеното дисертационно изследване в частни и държавни училища в гр. София би могло, да се проучи и

равнището на позитивното развитие на младите хора, тяхното функциониране в академичната сфера и субективното им психично функциониране.

Значимостта на подобна задача се определя не само от оскъдните изследвания на зададената проблематика у нас, но и от непосредствената практическа полза, която нейните резултати биха допринесли за работещите в сферата на образователната среда.

ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ НА ДОКТАРАНТКАТА

1.1. Най-значимите приноси на Ваня Станиславова Славова от дисертационния труд са следните:

- ✓ Концептуализирани са нови знания, свързани с позитивното развитие на младите хора в Р България, въз основа на водещи както теоретични, така и практически прилагани модели на обучение.
- ✓ Обогатени са съществуващите знания, относно слабо изследваната в Европа и у нас проблематика свързана с образователните характеристики в училищна среда в гимназиален курс в държавни и частни училища.
- ✓ Адаптирани и апробирани за български условия са авторовите методики за изследване на Ковиталността (Social-Emotional Health Survey-Secondary – SEHS) и на Очакванията за бъдещето на юношите (Future Expectations Scale for Adolescents – FESA).

2. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В заключение въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Ваня Станиславова Славова в професионално направление 3.2. „Психология“.

гр. Варна
12.05.2025 г.

Изготвил становището:
(проф. д-р Ваня Христова)